

POZDRAVNI GOVOR PREDSEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE STJEPANA MESIĆA NA OTVORENJU PRVOG KONGRESA HRVATSKIH ZNANSTVENIKA IZ DOMOVINE I INOZEMSTVA

16. studenoga 2004.

Dame i gospodo, dragi sudionici I. Kongresa hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva!

Polazište razmišljanja o razvitku modernog društva u Hrvatskoj, kao i u svakoj drugoj zemlji, je činjenica da je znanje postalo temelj cjelokupnog društvenog razvitka, a ne samo napredovanja gospodarstva. Društvo koje raspolaže sa obrazovnim ljudima lakše prihvaća i brže reagira na promjene koje se događaju u njegovom okruženju, a isto je tako pripremljeno na izazove koje sa sobom nosi budućnost.

Nasuprot tome, u onom društvu gdje se ljudskim potencijalima i znanju ne pridaje značenje prijete opasnost zaostajanja za suvremenim svijetom. Svaki narod i svaka država nastojati će se što brže uključiti u planetarnu industriju znanja. Predstoje velike promjene u nacionalnim sustavima obrazovanja i znanosti, u kojima se stvara znanje. Očekuju se velike investicije u institucije znanosti i obrazovanje, jer će znanje postati temelj konkurentne prednosti na svjetskom globalnom tržištu. Intelktualna snaga će potisnuti ili u potpunosti zamijeniti fizičku snagu čovjeka. Obrazovanje je ključ kojim se dolazi do jednog višeg oblika civilizacije. Globalizacija znanja je velika prednost, šansa i pozitivan izazov općeg trenda globalizacije!

Ako je znanje univerzalna roba, onda su otvorena vrata procesu globalizacije znanja, koje podrazumijeva stvaranje istog globalnog okvira i istih visokoškolskih, znanstvenih i obrazovnih standarda, te nesmetani međunarodni protok znanja i znanstvenika. U tome, prije svega vidim značaj i ulogu ovog skupa.

Mi ne tražimo ultimativno da se vi, znanstvenici hrvatskog podrijetla iz svijeta, bezuvjetno vratite u Hrvatsku, kao što ne želimo prebrojavati koliko je mladih iz Hrvatske otišlo na školovanje ili usavršavanje u gospodarstveno, tehnološki i znanstveno razvijeniji svijet. Znanstvenik, kad govorimo o njegovom znanju je prije svega građanin svijeta, njemu je i svijet preuzak. Od vas samo tražimo da budete mostovi suradnje, želimo vas vidjeti kao mentore mladim hrvatskim znanstvenicima, u Hrvatskoj ili vašoj novoj domovini. Želimo vas vidjeti kao konzultante, suradnike ili čak voditelje znanstveno-istraživačkih projekata u kojima će, uz vas, sudjelovati i mladi znanstvenici iz Hrvatske. Tu ja vidim vaše poslanje, tu ja vidim smisao i zadaću ovakvog okupljanja. Interakcijskim povezivanjem znanja, napora, ciljeva, opreme, ideja, vremena, novaca, itd. – izrasta znanstveni sustav koji ima obilježja dinamički složenih sistema. Individualnom znanstvenom djelovanju pada značenje, ali je i dalje ne samo prisutno već i neophodno.

U znanstveno nerazvijenim sredinama njegova je prisutnost izrazitija nego u razvijenim. Suvremeni znanstvenici u ogromnoj većini slučajeva rade timski. Na taj način svaki od njih može postati onoliko koristan koliko su korisni svi zajedno, a zajedničkim snagama i naporom ujedine problem i njegovo rješavanje. U tim znanstvenim timovima želimo vidjeti i hrvatske, prije svega mlade znanstvenike.

Svojim ogromnim iskustvom vi im možete pomoći da postanu dio svjetske zajednice znanja. A to je i strateški cilj Republike Hrvatske.

Očito da u malim i znanstveno nerazvijenim sredinama nedostaju visoko kvalitetni znanstvenici koji će ponijeti odgovornost reorganizacije znanstvenih institucija (od sveučilišta do instituta, od izrade novih zakona do sustava financiranja znanosti), te ogromni teret znanstvenog razvoja vlastite sredine i njenog povezivanja s maticom znanstvenih zbivanja u svijetu.

Stoga treba uvesti međunarodne standarde kvalitete, njegovati izvrsnost, selekcijom izdvojiti najperspektivniji dio podmlatka i vrhunski ga educirati u zemlji i najboljim stranim institucijama.

Uključuje to i potrebu pružanja vrhunskih radnih uvjeta te mogućnost društvene afirmacije i kvalitetnog privatnog življenja znanstvenika. Mi ovdje ne bježimo od činjenice da u Hrvatskoj, prije svega zbog objektivnih, ali, zašto ne priznati, i dijelom subjektivnih razloga, nismo stvorili uvjete za kvalitetan i cjelokupan razvoj mlade znanstvene ličnosti prema standardima izvrsnosti razvijenog svijeta.

Naravno da je to prije svega zbog nedostatnog izdvajanja za znanost i obrazovanje, ali i potrebe za podizanjem svijesti o značaju uloge znanstveno educiranog kadra u strategiji razvoja Hrvatske, osobito imajući u vidu očekivani skori ulazak u europsku zajednicu naroda.

Hrvatska je oduvijek pripadala europskom pa i svjetskom znanstvenom krugu. Dokaz ste vi. Na kraju, želim vam svima a posebice znanstvenicima iz dijaspore ugodan boravak u vašoj Hrvatskoj, plodonosan rad kongresa i mnogo ugodnog druženja.

Hvala vam.